

„Să porți libertatea la tine «cum poartă cerbul steaua lui de aur în frunte»” - interviu cu poetul, dramaturgul, gazetarul COMAN ȘOVA

„Să porți libertatea la tine «cum poartă cerbul steaua lui de aur în frunte»”

- interviu cu poetul, dramaturgul, gazetarul -
- COMAN ȘOVA -

COMAN ȘOVA

Reporter: Născut sub semnul lui Orion, constelația cu 7 stele strălucitoare, într-o zi de 18 Brumărel (an 1933), Coman Șova are o existență susținută de un crez puternic - cum însuși spune: „Am credința că poezia are grijă de mine”...

Coman Șova: Sigur, poezia a avut grijă de mine în sensul că am îndurat mai ușor anii de după «marea eliberare», vremurile noi din perioada liceului, a studenției, a maturității. Rețineți faptul că am revenit în București abia după 19 ani. Pe locurile nașterii mele deci, ca student, și nu am mai plecat. Da, poezia - adică acel fel de a fi preocupat de vise cu temeuri incerte, de cuvinte pe care le auzi, le trăiești, te înfioară și te grăbești să le transcrii că altfel le uiți. Nu trebuie să lași să treacă acea stare de întâlnire cu Zeița: „Când nu mai aud zgomotul din jur/ când uit de frig, de foame, de ducă/ de n-am, de vreau/ când uit de toți, de toate/ atunci vine Ea./ În mâna dreaptă, în vârful peniței/ în piept, în ochi, pe tâmpile/ în pori, în lacrimă, în respirație, în umbră/ mă ocupă pe de-a întregul./ Și sunt al ei./ Sunt vocea ei, vibrația ei, plânsul ei,/sunt mâna care scrie ce spune ea,/ pur/ și simplu/ și supus”.

Cuvinte de reazem este un volum care a venit mai târziu, a fost al treilea publicat și, într-adevăr, pentru mine atunci și acum cuvintele poeziei mele sunt de reazem, de nădejde, o terapie care m-a făcut să rămân mai departe în mers, neatins de renunțare și lehamite. Primul volum a fost Astrul nimănui, apoi Marival, Poeme, Unul cu altul, Căderea fructului, până la Nevoia de alb, toate apărute la Editura Eminescu. Nevoia de alb a fost volumul remarcat de eruditul Nicolae Balotă, prozator, eseist, critic literar, profesor de literatură comparată la universități prestigioase din țară și străinătate, personalitate de prim rang a culturii române care a scris prefața la această carte. Prin analiza sa a atras atenția asupra felului meu de a iubi cuvântul și de a fi eu însumi în poeziile mele. Ultimul meu volum este Paharul cu îngeri, care cuprinde poeziile care îmi plac mie, și ceva în plus. E de constatat.

Reporter: Mi-am imaginat locul în care se nasc unele dintre aceste poeme - în biblioteca Domniei sale și i-am propus un tur virtual prin acest spațiu. Cum vă duceți, domnule Coman Șova, către o carte din bibliotecă, cu ce „interes”, ce vreți să citiți, să mai aflați, să consultați ori să recitiți?

Coman Șova: În bibliotecă găsesc întodeauna cărți primite de la prieteni și confrăți în ale scrisului pe care le citesc sau răsfoiesc după cum am timp sau stare, dar de cele mai multe ori depășesc orele pe care le am la dispoziție pentru lectură. O parte dintre ele sunt ale colegilor de la revista noastră, Bucureștiul literar și artistic: Emil Lungeanu, Florentin Popescu, Dumitru Matală, Iuliana Paloda Popescu, Dan Fruntelată, Lia Maria Andreiță, Ion Andreiță, Ion Haineș, Candid Stoica, Vasile Szolga, la care se adaugă revistele literare. Desigur, mă informez spre a cunoaște universuri ale noilor scriitori, din istorii ale literaturii, dicționare, cronici.

Revin, revin întotdeauna cu interes și nerăbdare pentru a-mi reîncărca bateriile la operele lui

„Să porți libertatea la tine «cum poartă cerbul steaua lui de aur în frunte»” - interviu cu poetul, dramaturgul, gazetarul COMAN SOVA

Shakespeare, Eminescu, Călinescu sau mă întorc la Ecleziașt, la Cântarea Cântărilor, la Cartea lui Iov...

Reporter: Sunteți născut în Cetatea lui Bucur, aveți, desigur, și o amprentă specială a acestui loc, dar și a altor orașe prin care v-ați petrecut copilăria, adolescența, studenția. Cum se citește destinul dumneavoastră literar sub semnul cetății?

Coman Șova: Da, m-am născut în București, în anul și luna pe care le subliniați dumneavoastră, sub cele 7 stele strălucitoare – așa cum spuneți – ale constelației Orion. Dar nașterea mea în București a fost o simplă întâmplare. Părinții mei erau la vremea aceea foarte tineri, 21-22 de ani, așa că tata trebuia să-și facă stagiul militar; plecând în armată, el a adus-o pe soția lui însărcinată la București, la mama lui, la soacră deci, care locuia temporar – doar 2-3 ani în București.

Mama s-a acomodat repede cu forfota Capitalei. Mergea la spectacole, vizita orașul pe care nu-l mai văzuse până atunci, grădinile și parcurile lui. A rămas aici și după naștere, până în primăvară când ne-am întors acasă, la Piatra Neamț. De crescut, am crescut de la câteva luni până la terminarea liceului la Piatra Neamț, dar și la Roznov, Tarcău, Suha, Târgu Neamț, pe unde avea servici tata.

Reporter: Un vers emblematic despre cine și ce fel de creator sunteți?

Coman Șova: Să porți libertatea la tine «cum poartă cerbul steaua lui de aur în frunte».

Reporter: Ați fost mai întâi Poetul, a venit alături Dramaturgul, apoi ați fost acaparat de Gazetarul talentat și devotat... dar Poetul a fost mereu prezent, chiar și din umbră... nu vrea să plece din gândurile și sufletul dumneavoastră... Cât și cum iubiți aceste fațete ale personalității dumneavoastră artistice, culturale?

Coman Șova: Poetul a venit și a rămas tot timpul lângă mine. Dramaturgul a fost primul care a spart gheața, montându-i-se o piesă intitulată Iubesc pe-al 7-lea la teatrul Delavrancea din București (în stagiunea 1964-1965), cu Florin Piersic și Rodica Popescu Bitănescu în rolurile principale. Despre piesă s-au scris cronici de întâmpinare favorabile. Prima a fost a temutului critic de teatru Radu Popescu. Au urmat cele ale lui Mihai Florea în revista Teatru, Dinu Săraru în revista Luceafărul, M. Djentimirov în Informația Bucureștiului și alții, iar în programul de sală se puteau citi articole de Ion Băieșu și Dina Cocea. Imediat după premiera acestei piese, a intrat în scenă ziaristul, care a făcut parte din conducerea revistei Amfiteatru, alături de Ion Băieșu, Fănuș Neagu, Ștefan Iureș, mai târziu Ana Blandiana, Adrian Păunescu, Adrian Dohotaru, apoi Gabriel Dimisianu, Mircea Martin, Ioan Alexandru, George Banu, Maria Luiza Cristescu, Ileana Bratu ș.a.

În anul 1970, se manifesta în volum de versuri și poetul care până atunci publicase în revistele România literară, Tomis, Luceafărul, Amfiteatru, Argeș, Flacăra, Ramuri ș.a. Ziaristul își continuă drumul, ajungând la ziarul România liberă, ca secretar general de redacție, apoi redactor șef adjunct la revista Magazin, care era tot a României libere. Aici a avut loc o marea întâlnire, prilejprivilegiu de a-l cunoaște pe inspiratul taciturn, orator desăvârșit, omul de cultură esențială, eseistul, prozatorul și poetul Octavian Paler. Un minunat și neuitat prieten.

Din reportajele publicate în România liberă și Flacăra, la cronica Orei zero s-a înfiripat un scenariu de film după care casa de filme nr. 4 a turnat filmul Ora zero, în regia lui Nicolae Corjos. Protagonisti: Catrinel Dumitrescu, Carmen Galin, Dan Nuțu, Silviu Stănculescu, Nicu Constantin, Geo Costiniu. Filmul a fost bine primit de critica de specialitate, cu semnături de prestigiu precum Catrinel Oproiu, Natalia Stancu, Ulieru ș.a.

Reporter: Dacă vă întâlniți, în 2016, cu Peștișorul de aur... ce i-ați cere?

Coman Șova: Ani de viață și sănătate mamei soției mele: Elena Diculescu.